

Proves d'accés a la universitat

Història de la filosofia

Sèrie 2

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B).

OPCIÓ A

[...] Hi ha alguna cosa que enfosqueixi la nostra visió de la justícia i que faci que sembli diferent de la que se'ns ha revelat a la ciutat?

—No ho crec —va dir.

—Si ens resta encara algun dubte, ens en podem assegurar completament si la comparem amb certes nocions corrents. Per exemple, suposem que a la ciutat de la qual hem estat parlant o a un home que per naturalesa i criança s'hi assembla, se li confiés una certa quantitat de diners. Ens semblaria que aquest home se n'apropriaria? [...]

—No.

—I, per tant, no estarà el nostre home ben lluny de cometre sacrilegis, robatoris o traïcions privades o públiques contra els amics o contra les ciutats?

—Ben lluny.

—I no serà infidel de cap manera ni als seus juraments ni als seus altres pactes?

—Com ho podria ser?

—I els adulteris, la manca de cura dels propis pares, el menyspreu envers els déus són coses que abans farà qualsevol altre que no pas ell?

—És ben bé així.

—I la causa de tot això no és que cada part de la seva naturalesa fa el que li pertoca, tant pel que fa a governar com pel que fa a obeir?

—Aquesta n'és la causa i no una altra cosa.

—Tractaràs, doncs, d'esbrinar si la justícia és una cosa diferent d'aquesta virtut que produeix tals homes i tals ciutats?

—No, per Zeus —va fer.

—Hem acomplert del tot, doncs, el nostre somni: aquell presentiment que ens deia que, quan anéssim fundant la nostra ciutat, podríem, amb l'ajut d'algun déu, trobar un cert principi i model de la justícia.

—Doncs sí, és totalment així.

—Teníem, efectivament, Glauco, una certa semblança de la justícia, que, per això, ens ha estat de profit: el principi que qui per naturalesa és sabater ha de fer sabates i no una altra cosa, i qui és constructor, construccions, i així tots els altres.

—Així sembla.

—I en realitat la justícia sembla que és això, però no pel que fa a l'acció exterior de l'home, sinó en relació amb l'activitat autènticament íntima, de cara a l'individu mateix, per tal com no permet que res en ell executi el que no li pertoca, ni que els diferents elements de la seva ànima s'interfereixin mútuament en els seus afers [...].

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]

2. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots següents:
[1 punt]
 - a) «criança»
 - b) «ànima»

3. Expliqueu el sentit i la justificació, segons Plató, de la frase següent del text: «Hem acomplert del tot, doncs, el nostre somni: aquell pressentiment que ens deia que, quan anéssim fundant la nostra ciutat, podríem, amb l'ajut d'algun déu, trobar un cert principi i model de la justícia.» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Plató que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]

4. Compareu la concepció de Plató sobre el paper dels sentits en el coneixement amb la concepció sobre aquesta mateixa qüestió d'un altre autor/a destacat de la història de la filosofia occidental.
[2 punts]

5. Expliqueu si esteu d'acord o en desacord amb l'afirmació següent: «Pot ser que en una societat no hi hagi ningú que sigui injust, però que, tot i així, aquella societat en conjunt sigui injusta». Responeu d'una manera raonada.
[2 punts]

OPCIÓ B

No té cap mena de justificació que una persona o una colla de persones diguin a una altra criatura humana adulta que no pot fer amb la seva vida, en benefici propi, allò que li plagui de fer-ne. Ella mateixa és la persona més interessada en el seu propi benestar; l'interès que hi pot tenir qualsevol altre, llevat d'alguns casos de fort lligam personal, és insignificant comparat amb el que hi té ella mateixa. L'interès que la societat té específicament per aquesta persona de forma individual (llevat pel que fa a la seva conducta vers els altres) és fragmentari i totalment indirecte, mentre que, respecte als seus propis sentiments i circumstàncies, l'home o la dona més vulgars tenen mitjans de coneixement incommensurablement superiors als que pot posseir qualsevol altre. La interferència de la societat amb la intenció de prevaler sobre el judici i els propòsits d'una persona en allò que la concerneix només a ella, es basarà només en presumpcions generals, que poden ser totalment falses, i encara que siguin certes, és fàcil que siguin aplicades malament als casos individuals per persones que s'ho miren des de fora i no coneixen les circumstàncies específiques d'aquests casos. Així, doncs,

en aquesta esfera dels afers humans, la individualitat té el seu camp d'acció propi. Pel que fa a la conducta dels uns vers els altres, cal que els éssers humans observin en la majoria dels casos regles generals per tal que tots sàpiguen a què atènyer-se, però pel que fa als interessos de cadascú, la seva espontaneïtat individual té dret a exercir-se lliurement.

John Stuart MILL. *Sobre la llibertat*, IV

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]

2. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text el mot i l'expressió següents:
[1 punt]
 - a) «incommensurablement»
 - b) «interferència de la societat»

3. Expliqueu el sentit i la justificació, segons John Stuart Mill, de la frase següent del text: «Pel que fa a la conducta dels uns vers els altres, cal que els éssers humans observin en la majoria dels casos regles generals per tal que tots sàpiguen a què atènyer-se, però pel que fa als interessos de cadascú, la seva espontaneïtat individual té dret a exercir-se lliurement.» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Mill que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]

4. Compareu la concepció de Mill sobre la moral amb la concepció sobre aquesta mateixa qüestió d'un altre autor/a destacat de la història de la filosofia occidental.
[2 punts]

5. Expliqueu si esteu d'acord o en desacord amb l'afirmació següent: «En tot el que faig sempre he de tenir en compte què en pensaran els altres, perquè, ja sigui directament o indirectament, sempre tot el que jo faig pot afectar a tercers.» Responed d'una manera raonada.
[2 punts]

Institut
d'Estudis
Catalans

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés